

Suomen sanastopotentialin kartoitusta

KALEVI KOUKKUNEN: *Peltoveturi ja notkistelija. Unohdettujen sanojen kirja*. Aviador Kustannus, Helsinki 2022. 580 sivua.

Kalevi Koukkusen tuoreen sanakirjan otsikkoon on nostettu kaksi sanaa, jotka edustavat molempia kirjassa tarkasteltavia unohdettujen sanojen tyyppejä: sekä sellainen yhdyssana että sellainen johdos, jota on ehdotettu suomen kieleen mutta joka ei ole onnistunut vakiintumaan käyttöön. Kirjan kansikuvan avulla selitetään näiden kahden sanan merkitykset: *peltoveturina* kannessa kulkee traktori ja *notkistelijana* hypähtää balettianssija.

Koukkunen on pitkään työskennellyt sanakirja-alalla ja on aiemmin julkaissut muun muassa vierassanojen etymologisen sanakirjan *Atomi ja missi* (1990) sekä artikkeleita suomen sanaston alalta. Hänen uusin teoksensa *Peltoveturi ja notkistelija. Unohdettujen sanojen kirja* kartoittaa osaa siitä suomen kielen sanastopotentialista, joka ei ole vakiintunut käyttöön. Kirjassa on parikymmentätuhatta hakusanaa.

Enemmän osan kirjassa käsittelemästään sanastosta Koukkunen on poiminut Elias Lönnrotin sanakirjasta, jonka sanaselitykset hän on suomentanut ruotsin kielestä. Mukana on kohtalaisen monipuolisesti muutakin suomen kieleen ehdotettua mutta vakiintumattomaksi jäänyttä sanastoa. Hakusanojen joukossa on niin ikään leikillisiä sanamuodosteita, kuten pakinoitsija Ollin (Väinö Nuorteva) uudisluomuksia: *ilomielisesti*, *iskelmöidä*, *kysähtää*, *paikkaseutu* ja *tiedonanturoida*. Mukana on myös sellaisia Koukkusen omia luomuksia kuin *pedaalinen* (vastakohtaksi *manuaaliselle*), *postfestaalinen* ’juhlan tai juhlapäivän jälkeinen’ ja *soitaltaa* ’soittaa puhelimella’.

Lönnrotin sanakirjan osuus käsiteltävästä sanastosta on niin hallitseva, että Koukkunen on nimennyt unohdetuiksi sanoiksi kutsumansa sanavarat Lönnrotin mukaan, kun käsittelee näitä sanoja kahdesta suunnasta. Ensimmäiseksi Koukkunen esittää aakkosellisen sanaston, jonka on nimennyt otsikolla ”lönnrot – suomi”; pieni alkukirjain sanassa *lönnrot* viittaa kieli­muodon nimeen. Tässä kirjansa osassa Koukkunen esittelee lihavoituina aakkosjärjestyksessä ja selityksin varustettuna kokoamansa unohdetut sanat, joille esittää myös lähteet. Kun sana on Lönnrotin sanakirjasta, lähteenä on L ja vuosiluku. Tällaisia ovat esimerkiksi *hierros* (L 1866)

'raaputusaine', *joulukki* (L 1869) 'esine, joka jollain tavalla liittyy jouluun' ja *seisahtumus* (L 1877) 'pysähtyminen'; vuosiluku ilmoittaa Lönnrotin sanakirjavihkon ilmestymisvuoden. Lönnrotin sanakirja ilmestyi nimittäin alun perin useana vihkona käytännön syistä, sillä kun siten saatiin tilaajia, kertyi varoja julkaisuhankkeeseen. Vaikka sanaluettelon nimenä on "Lönnrot – suomi", joukossa on myös monista muista lähteistä kuin Lönnrotin sanakirjasta saatuja unohdettuja sanoja. Muutamiiin käsitellyistä sanoista liittyy runsaastikin taustatietoa, kuten sanaan *hyrysysy* 'auto', jota Koukkunen on käsitellyt jo aiemmin eri yhteyksissä, muun muassa *Kielikellon* numeroissa 2/2011 ja 1/2012. Nytkin hän käsittelee *hyrysysyä* laajasti sivuilla 53–55. Tämä käsitteily on Wörter und Sachen -henkinen, siinä selvitetään myös auton keksijöitä ja erikielisiä *auto*-sanan vastineita. Huvittavaa kyllä, Lönnrotin sanakirjassakin on hakusana *auto*, mutta se ei tarkoittanut ajoneuvoa vaan oli kreikkalaisperäinen taipumaton adjektiivi, jonka merkitys oli 'korkeasti kunnioitettu, erinomainen'.

Muutamat käsitellyistä sanoista näyttävät olevan edelleen käytössä, mutta aivan eri merkityksessä kuin aiemmin. Tällainen on esimerkiksi verbi *päivittää*, jolle Lönnrotin sanakirjassa annetaan kolme merkitystä, nimittäin 'antaa auringon eli päivän ruskettaa' (L 1875), 'valittaa' (L 1875; nykyisin käytetään tässä merkityksessä edelleen johdosta *päivittellä*) ja 'aavistaa' (L 1886). Sittenminhän tätä verbiä on käytetty 'ajantasaistamisen' merkityksessä, ja erityisen paljon sitä käytetään nykyisin ohjelmistopäivitysten ja muiden digitaalisten päivitysten yhteydessä. Yhdys sanojen joukossa tällaisia tapauksia on luonnollisesti myös, sillä yhdys sanoja tulee tuostakin uudelleen käyttöön uusissa merkityksissä. Tällainen on esimerkiksi *reikärauta*, joka Lönnrotin (1876) mukaan tarkoittaa porien valmistuksessa käytettyä rautaa. Tunnetumpi merkitys sille on kuitenkin 'takuuse'; tässä merkityksessä sanaa on käytetty sanomalehtitekstissä jo vuonna 1900. Toinen esimerkki on sana *palomies*: se esiintyy Lönnrotilla vain merkityksessä 'kaskenpolttaja'; hänellä on kyllä *palomestari* ja sanakirjan lisävihossa (1886) *palokuntalainen*.

Osa Koukkusen kirjaamista unohtuneista sanoista on jäänyt pois käytöstä siksi, että maailma muuttuu. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi *aamuposti* 'aamuisin jaettava posti', joka jäi tarpeettomaksi, kun postinjakelun aikataulut muuttui. Vielä vanhempi on *postikello* 'postin saapumisesta ilmoittava kello'. Lönnrotin sanakirjassa esiintyy *kenkäsarvi*, jonka on korvannut *kenkäalusikka*; ensimmäiset kenkäalusikat tehtiin lehmän sarvista. Käytöstä ovat jääneet niin ikään *kananmunatoimikunta*, joka toimi aikoinaan maatalousministeriön yhteydessä, ja *vointarkastuslaitos*, joka suoritti maataloushallituksen alaisena voin, juuston ja kananmunien laaduntarkastusta. Vastaavista tehtävistä huolehtii nykyisin ruokavirasto. Aivan viime aikoina on jäänyt pois käytöstä ammattinimike *sekatyömies*.

Unohdettuihin sanoihin Koukkunen on ottanut mukaan myös *jarrumiehen*, mikä yllättää sikäli, että tämä sana ei ole jäänyt pois käytöstä, vaan sitä käytetään nykyisin Linnanmäen huvipuiston vuoristoradan työntekijöistä. Koukkusen *jarrumies*-artikkeli on pitkä, ja siinä selostetaan rautateiden junamiestä aina Reino Helismaan Muhoksen mimmi -rallia myöten, mutta Koukkunen ei mainitse Linnanmäen jarrumiestä. Hän mainitsee kyllä, että sanaa käytetään nykyisin merkityksessä 'intoilijoiden hillitsijä'. Kyseessä on jälleen sellainen yhdys sana, joka on tullut uudelleen käyttöön uudessa merkityksessä, kuten aiemmin mainitut *reikärauta* ja *palomies*.

Kirjan toisen laajan sanasto-osan otsikkona on "suomi – lönnrot", ja siinä esitetään nykysuomen lähtökohdista aakkostettuna vastaava sanasto niin, että nykykielestä tutun vakiintuneen sanan tai pitemmän ilmauksen yksi tai useammat unohtuneet vastineet löytyvät, siis esimerkiksi *auto* 'hyrysysy, maantievauunu'; *raaputusaine* 'hierros' (L 1866) ja *pysähtyminen* 'seisahtumus' (L 1877).

Koukkunen hyödyntää kirjansa osien nimeämisessäkin Lönnrotin sanakirjan uudissanoja. Siten kirjassa on kolme *johdaketta* eli Lönnrotin määritelmän mukaan 'sitä, millä johdetaan tai johdatetaan'. Niistä ensimmäinen on sijoitettu kirjan alkuun ja on nimeltään "Johdake 1: Alun aluksi"; kyseessä on tavanomaisen luonteinen kirjan johdanto-osa. Sivulta 542 alkaa "Johdake 2: Lönnrotin Suomalais-Ruotsalaisen Sanakirjan tutkailua", jossa Koukkunen valottaa sanakirjan ilmestymisvaiheita. Esitys pohjautuu hänen Kotikielen Seurassa vuonna 2002 pitämäänsä esitelmään, joka on sittemmin ilmestynyt painettuna ruotsiksi ja nyt ensi kertaa suomeksi muokattuna ja täydennettynä. Lönnrotin sanakirjan vaiheista kerrotaan, kuinka se ilmestyi vuosina 1866–1880, ja sen tekemisessä oli mukana avustajia. Koukkusen esitys on monipuolinen, hän kertoo esimerkiksi Lönnrotin sanakirjan latojan Gustaf Adolf Berggrenin urasta ja elämänvaiheista sekä sanakirjan suomenkielissä hakusanoissa ja suomenkielissä esimerkeissä käytetystä kirjasiinlajeista fraktuurasta. Muutamin paikoin esitys tuntuu turhankin rönsyilevältä. Näin ainakin silloin, kun Koukkunen kertoo, minkä ikäisiä eräät tunnetut suomalaiset historian henkilöt olivat sanakirjan alkaessa ilmestyä vuonna 1866, ja väittää yllättävästi, että J. K. Paasikivi olisi tuolloin ollut nelivuotias; seuraavalla sivulla Koukkunen laskee, että sanakirjan valmistuksessa 1880 Paasikivi oli kymmenvuotias. Paasikivi syntyi vuonna 1870, joten jälkimmäinen tieto pitää paikkansa, mutta vuotta 1866 koskeva tieto ei pidä.

Jokseenkin hämmäntävää on, että kirjassa on vielä kolmaskin johdanto, nimittäin sivulta 568 alkava Johdake 3, jossa esitellään Koukkusen sanakirjan lähteitä. Lönnrotin lisäksi vanhaa sanastoaineistoa on koottu muun muassa Gottlundin *Otava*-lehdestä ja Europaeuksen vuonna 1853 ilmestyneestä ruotsalais-suomalaisesta sanakirjasta. Uudemmissa lähteistä on mukana esimerkiksi Aku Ankka 40/1985, jossa mainitaan sellaisia kuvitteellisia sienen nimiä kuin *villitorvelo*, *eräkannukas*, *niljaska*, *kermasieni*, *rellikantta* ja *suipputörsikki*.

Vaikka teos on unohdettujen sanojen kirja, niin aivan kaikki Koukkusen käsittelemät sanaehdotukset eivät ole kuitenkaan jääneet pois käytöstä, vaan käyttöön on jäänyt sellaisiakin kuin verbi *uutisoida*. Tämän verbin taustaa Koukkunen valaisee yksityiskohtaisesti: *Kymenlaakson Suunnan* numerossa 4.2.1936 musiikkiarvostelija A. Arto kirjoitti, että musiikkilautakunta "uutisoi konserttiyhdistysajatuksista". Seuraavana vuonna pakinoitsija Olli (Väinö Nuorteva) kirjoitti pakinassaan Hölmölään uutisia 17.4.1937, kuinka "erikoiskirjeenvaihtaja uutisoi". Huvittavaa kyllä, tämä Ollin vitsiksi tarkoittama verbi on sittemmin tullut suosioon ja sitä käytetään nykyisinikin vielä runsaasti.

Lönnrotin sanakirja sopii hyvin Koukkusen päämateriaaliksi sikäli, että Lönnrotin hakusanojen joukossa on runsaasti hänen itsensä ja mahdollisesti myös hänen avustajiensa sanaluomuksia, jotka tosiaan ovat nohtuneet – jos ovat yleensä koskaan olleetkaan käytössä. Esimerkiksi sanakirjan alussa on laaja *aasi*-sanapesye, johon kuuluu sellaisia johdoksia kuin *aasistua* 'tulla aasimaiseksi' ja *aasittua* 'tulla varustetuksi aasilla tai aaseilla' sekä sellaisia yhdyssanoja kuin *aasihohdake* 'kruunuohdake' ja meritermi *aasiinpää*.

Lönnrotin sanakirjassa on runsaasti erikoisia johdoksia ja yhdyssanoja siinä määrin, että tekijäkunta näyttää kartoittaneen suomen sananmuodostuksen mahdollisuuksia ja kokeilleen sanastopotentiaalin hyödyntämistä. Kiinnostavaa on, että sanakirjan erittäin runsaiden johdos-ten joukossa on monia nykysuomen kannalta harvinaisiin johdostyyppeihin kuuluvia. Mukana on esimerkiksi parisataa *mUs*-johtimella muodostettua, mikä on yllättävän paljon siihen nähden, että tämä johdin ei ole nykysuomessa kovin produktiivinen. Vastaavaa ilmenee myös lapsenkielessä: lapset muodostavat jonkin verran sellaisia *mUs*-johdoksia kuin *tööttymys* 'äänitorvi' ja *ampumus* 'ampumispeli' (Vänttilä 1998, 116).

Koukkusen mainitsemassa Lönnrotin sanakirjan *mUs*-johdoksissa on runsaasti sellaisia, jotka ilmaisevat johonkin tekemiseen liittyvää mieltymystä, kuten *aaltomus* 'sellainen, joka mielellään oleilee aalloissa', *arjumas* 'joka on mielellään kiivaassa merenkäynnissä' (johdettu sanasta *arju* 'voimakas merenkäynti'), *ensimys* 'joka on tai kernaasti haluaa olla ensimmäinen', *harhamus* 'helposti eksyvä ihminen', *harjumus* 'henkilö, joka mielellään on harjulla tai korkealla ja niin edelleen. Muutamisiin johdoksiin on yritetty tehdä sellaisia merkityseroja kuin *ahtamus* 'tungos' ja *ahtimus* 'ahtaus' sekä *estelmys* 'vastaväite', *estämys* '1 jäävyys, 2 vastustus' ja *estättelemys* 'tekosyy'. Muutamissa taas on melkoista merkityksen vaihtelua, kuten sanoissa *ulkomus* '1 pois-saolo, 2 alituisesti ulkona oleva ihminen' ja *uneksimus* '1 uni, 2 mielikuvitus, 3 haaveilija'. Johdosten vakiintumattomuutta kuvastaa esimerkiksi sellainen äänneasun vaihtelu kuin *vieremys* ~ *vierimys* 'liukuminen' ja niiden kanssa melko läheinen *vierumus* 'vieriminen'. Sinänsä kätevästi tiiviitä muodosteita olisivat esimerkiksi *syömys* 'ruokalaji', *verkkomus* 'verkkojen varastopaikka' ja *yleistymys* 'se mikä on yleistynyt'.

Kuvastaneeko yleisemminkin 1800-luvun uudissanon suosikkityyppiä, että myös muut tuon ajan sanasepot muodostivat *mUs*-johtimisia uudissanonoja. Gottlundin muodosteista Koukkunen on ottanut kirjaansa muutamia, kuten *juohtumus* 'päähänpisto', *juttelemus* 'väitöskirja', *soittamus* 'musiikki' ja *tarinamus* 'historia'. Europaeus puolestaan kehitti sellaisia johdoksia kuin *rammettumus* 'jäsenten tai nivelten jäykistys', *uhveltumus* 'hengenahdistus' ja kaksimerkityksinen *untumus* '1 uneliaisuus, 2 uni, horros'.

Toisaalta Lönnrotin sanakirjassa on muutamien nykysuomen vakiintuneiden *mUs*-johdosten sijasta muita johdostyyppiä, kuten *tutkima* 'tutkimustulos'. Myöskään tämä *mA*-johdosten tyyppi ei ole nykysuomessa kovin produktiivinen, mutta Lönnrotilla on esimerkiksi sellaisia johdoksia hakusanoina kuin *alentama* 'tinkiminen, se mikä on tingitty ("tinge")', *udelma* ~ *udelmus* 'utelu', *uinelema* ~ *uinelemus* '1 uni, 2 mielikuvitus', *uintama* '1 uni, 2 uneen vaipunut olento' ja *ymmärtämä* 'käsite'. Muutamissa Lönnrotin johdoksissa on siis vaihtoehtoina sekä *mUs*- että *mA*-johdos. Molempia tavataan myös Lönnrotin sanakirjan yhdyssanoissa, kuten *olemusaine* 'substanssi' (L 1874), *paloampumus* 'tykillä ammuttu palohälytys' (L 1874), *pyssynkantama* 'pyssynkantama' (L 1875) ja *kädenpitämä* 'kädensija' (L 1886).

Lönnrotin sanakirjassa esiintyy myös valikoima kiinnostavia kieltopartisiipeja, nimittäin sellaisia passiivin kieltopartisiipeja kuin *ajateltamaton* 'sellainen, jota ei voi ajatella', *arvattamaton* 'sellainen, jota ei voi arvata', *kiusattamaton*, *kohdattamaton* ja *ymmärrettämätön* 'sellainen, jota ei voi ymmärtää'. Kyseessä on muodostetyyppi, joka ei ole vakiintunut suomen kieleen mutta joka on käytössä viron kielessä. Kielenoppaassaan (1967) Saarimaa aikoinaan tyrmäsi tämän partisiippityypin paheksuen sanaa *motivoitamaton*, Lauri Kettunen taas teoksessaan *Hyvää vaapaata suomea* (1949) puolsi tämäntyyppisten muodosteiden käyttöä.

Koukkusen sanakirjan jälkimmäisessä, suomi-lönnrot-sanastossa on eräitä antoisia ja hyödyllisiä ominaisuuksia, kun Koukkunen on koonnut nykysuomen ilmausten vastineita systemaattisesti. Esimerkiksi deminutiivien ilmaisukeinoja voi tarkastella kätevästi, koska Koukkunen on koonnut *pieni*-sanan yhteyteen monipuolisen valikoiman Lönnrotin sanakirjan monilla eri johtimilla muodostettuja deminutiiveja alkaen *pienestä ahjosta* eli *ahjosesta* aina *pieneen ääneen* eli *äänyt*-johdokseen asti.

Tarkastelen esimerkkien valossa Lönnrotin deminutiivijohdoksia, koska ne valottavat havainnollisesti sitä, miten sanakirjassa on kokeiltu kielen sananmuodostusmahdollisuuksia. Deminutiivien johdostyypeistä taajimmin käytössä ovat *nen*-johdokset, joista yleensä on helposti hahmotettavissa kantasana, kuten *ahonen* 'pieni aho', *aitanen*, *aittanen*, *alkunen*, *harjanen*, *harkkonen*, *katunen* ja *kellonen* 'pieni kello'. Muutamat on muodostettu johtimella *IO*, kuten *askilo*

'pieni aski', *merkkilö* 'pieni merkki' ja *vatsalo* 'pieni vatsa', muutamat johtimella *ke*, kuten *huivike* 'pieni huivi'. Jonkin verran on samasta kantasanasta johdettuja vaihtoehtoja, kuten *haitake* ~ *haittanen* 'pieni este' ja *hallake* ~ *hallanen* 'pieni halla', *hengyt* ~ *henkonen* 'pieni henki' ja *kuppi-**nen* ~ *kupponen*. Johtimella O muodostetuilla deminutiiveilla on usein *nen*-loppuinen pitempi variantti, kuten *hirvo* ~ *hivronen* 'pieni hirvi', *kivo* ~ *kivonen* 'pieni kivi' ja *veno* ~ *venonen* 'pieni vene', mutta pitempää varianttia ei aina esitetä: *seipo* 'seiväs'. Joistakin sanoista on vain pitempi Onen-johdos: *jokonen* 'pieni joki', *liekkonen* 'pieni liekki', *ovonen* 'pieni ovi', *pilvönen*, *saaronen*, *sikonen*, *särkönen* 'pieni särki' ja *virhönen* 'pieni virhe'. Ut-deminutiiveja on paljon, ja osaa niistä Lönnrot luonnehtii kauniiksi, kuten *hanhut* 'pieni ja nätti hanhi', *pöydyt* 'pieni, kaunis pöytä' ja *puuhut* 'pieni, kaunis puu'; muita ovat esimerkiksi *osut* 'pieni osa', *paidut* 'pieni paita', *saaput* 'saapas', *sormut* 'sormi', *tähdyt* 'pieni tähti', *vyöhyt* 'pieni vyö' ja *äänyt* 'pieni ääni'. Deminutiivijohdinten joukossa on edelleen esimerkiksi *kkA*, jolla on muodostettu muun muassa *lahukka* 'pieni lahti', *niemukka* 'pieni niemi', *oksukka* ~ *oksukainen* 'pieni oksa' ja *viivykkä* 'pieni viivytyt'.

Suomen johdokset tarjoavat siis runsaasti mahdollisuuksia deminutiivisuuden ilmaisemiseen, ja Lönnrotin sanakirjassa näitä mahdollisuuksia on kokeiltu monipuolisesti. Mukana on johdoksia myös pienuuden vastakohtana eli augmentatiivisuuden ilmaisemiseen, joskin tällaisia sanoja on vähemmän. Niitä Koukkunen on koonnut sanojen *iso* ja *suuri* yhteyteen. Johdinaineksia on vaihtelevasti, esimerkiksi *iso*-sanan yhteydessä *nenävä* 'isonenäinen', *pääläs* 'isopäinen' ja *perseekäs* 'isotakamuksinen'. Sanan *suur(i)* yhteydessä on esimerkiksi *huuleva* 'suurihuulinen', *hääntävä* 'suurihääntäinen', *pitkähääntäinen*, *kidakas* 'suurikitainen', *pääkkö* 'suuripäinen ihminen', *seljäkäs* 'suuriselkäinen' ja *töisevä* 'suuritöinen'. Samoilla johtimilla on muodostettu myös runsaasti ilmeisiä sanoja, kuten *hedelmikäs* 'runsashedelmäinen'; *hedelmällinen*, *heinävä* 'runsasheinäinen', *kuvikas* 'runsaskuvainen', *leipävä* 'runsasleipäinen' ja *liemekäs* 'runsaslieminen'.

Lönnrotin sanakirjassa esitetyn sanaston vakiintumattomuutta osoittaa havainnollisesti se, että muutamille nyky-suomen sanoille on vastineena Lönnrotin sanakirjassa runsaasti erilaisia hakusanoja. Esimerkiksi sanalle *mielikuvitus* niitä on peräti 37 aina *ajatuslennosta* ja *mielijohtelosta* *uneksimukseen* asti; lemmikkikasville niitä on seitsemän ja lennättimelle neljä.

Varsinaisten nohtuneiden sanojen lisäksi Koukkunen on ottanut mukaan myös muutamia vähälle käytölle jääneitä sanamuunnoksia, kuten äänteellisen muuntelun kautta syntyneen *itkelmä* 'iskelmä, joka haikeamielisenä itkettää'. Itse sanaston lisäksi Koukkunen on kirjannut muutamia tavallisten sanojen taivutuserikoisuuksiakin, kuten elokuvassa esiintyneen muodon *ludeita* 'luteita'. Kirjan hakusanoissa on mukana niin ikään eräitä ääntämyserikoisuuksia, kuten *haluu* 'haloo'.

On luonnollista, ettei Koukkusen sanakirjassa ole voitu esittää tyhjentävästi kaikkia sellaisia suomeen ehdotettuja uudissanoja, jotka eivät ole päässeet juurtumaan kielenkäyttöön. Nykyisin tällaisia sanoja esitetään vähemmän kuin Lönnrotin aikaan, mutta kuitenkin jonkin verran. Esimerkiksi Terho Itkonen (1973, 419) on aikoinaan esittänyt auton *ohjauspyörän* eli arkikielessä *ratin* sijaan lehtikielestä huomaamaansa sanaa *sompa*.

Koukkusen sanakirja on kiinnostava monesta syystä. Siihen on koottu edustava valikoima Lönnrotin sanakirjan käyttöön vakiintumatonta sanastoa ja monipuolisesti muuta suomen kieleen vakiintumatonta sanastoa. Muutamien sanojen taustaa on selvitetty perusteellisesti. Kirjan ansioihin kuuluu edelleen, että sen jälkimmäisessä sanasto-osassa eli suomi-lönnrot-sanastossa on koottuna helposti tavoitettava valikoima tietynmerkityksisiä sanamuodosteita, kuten edellä käsitellyt deminutiivi- ja augmentatiivijohdosten tyypit.

Lähteitä ja kirjallisuutta

ITKONEN, TERHO 1973: Soukemmin sanoin. *Virittäjä* 77, 415–420.

KETTUNEN, LAURI 1949: *Hyvää vapaata suomea. Ohjekirja suomen kielen käyttäjille*. Gummerus, Jyväskylä.

KOUKKUNEN, KALEVI 1990: *Atomi ja missi. Vierassanojen etymologinen sanakirja*. WSOY, Porvoo.

——— 2011: Miksi automobiilista ei tullut hyrysystä? *Kielikello* 2/2011, 11–13.

——— 2012: Hyrysysten salaisuus. *Kielikello* 1/2012, 35.

SAARIMAA, E. A. 1967: *Kielenopas*. WSOY, Porvoo.

VÄNTTILÄ, SIRKKA 1998: Suomenkielisen lapsen uudisjohdokset ja Clarkin sananmuodostuksen periaatteet. *Kielen ituja: Ajankohtaista lapsenkielen tutkimuksesta*, 99–127. Oulun yliopiston suomen ja saamen kielen ja logopedian laitoksen julkaisuja 10.